

senzus, že hmotněprávní standardy ochrany investic zůstanou stranou zájmu a pracovní skupina se bude věnovat pouze procesním pravidlům, větší diskuze proběhla k otázce, zda zahrnout také mechanismy řešení investičních sporů na základě investičních zákonů a investičních kontraktů. Nakonec bylo rozhodnuto, že tyto oblasti pro tuto chvíli zůstanou stranou, ale pracovní skupina se k nim může vrátit později.

Nejkonkrétnější diskuze, která trvala až do pátečního poledne, se vedla nad dokumentem připraveným Sekretariátem UNCITRAL, který obsahoval jednotlivé okruhy obav a potenciálních nedostatků spojených s fungováním ISDS.³ Na jeho základě tak proběhla debata s řadou vystoupení států i pozorovatelů především nad procesními otázkami se zvláštní pozorností věnovanou délce a nákladům řízení, rozdělení nákladů, financování třetí stranou, transparentností nebo včasným odmítnutím neopodstatněných žalob. Ve značném rozsahu byla také diskutována konzistence a soudržnost rozhodování arbitrážních tribunálů. Problematika rozhodců, která je také zahrnuta v dokumentu Sekretariátu, bude projednávána až na dalším zasedání pracovní skupiny v New Yorku v týdnu od 23. dubna v roce 2018.

Z průběhu popsaného jednání lze učinit dva závěry. Zaprvé, mezinárodní společenství je stejně jako v minulosti značně rozděleno, co se týče přístupu k ochraně zahraničních investic, respektive systému řešení investičních sporů, ačkoliv jsou dělicí linie vedeny poněkud odlišně, než tomu bylo dříve. EU a její členské státy, včetně České republiky, tak ve svých vystoupeních nalézaly spíše společnou řeč s Kanadou, Mauriciem nebo Argentinou, zatímco postoje Spojených států sdílely Rusko nebo Chile. O hlubokých názorových příkopech pak svědčí i neschopnost nalézt shodu nad osobou předsedy. Druhým závěrem je v této chvíli převažující proud kritický vůči ISDS, podporující prozatím blíže nediskutovanou reformu systému.

Ondřej Svoboda*

Zpráva z konference „Zajištění a posílení právního postavení v právu obchodních korporací a tuzemských a mezinárodních podnikatelských vztazích“

V pátek 8. prosince 2017 se na Právnické fakultě Univerzity Karlovy uskutečnil již šestý ročník vědecké konference studentů doktorského studia a dalších členů právnické obce, kterou uspořádala katedra obchodního práva. Tématem letošní konference bylo *Zajištění a posílení právního postavení v právu obchodních korporací a tuzemských a mezinárodních podnikatelských vztazích*.

Konferenci jako každý rok zahájila vedoucí katedry obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy *prof. JUDr. Stanislava Černá, CSc.*, která přivítala přítomné účastníky a stručně představila téma konference a důvody, které vedly k jeho výběru. Po úvodním

³ UNCITRAL, Possible reform of investor-state dispute settlement (ISDS), Note by the Secretariat, A/CN.9/WG.III/WP.142.

* Mgr. Bc. Ondřej Svoboda působí jako interní doktorand na katedře mezinárodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy a profesně na oddělení mezinárodního práva Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. E-mail: ondrej.svoboda@gmail.com. Text byl zpracován s podporou projektu Karlovy univerzity GA UK č. 410217. Jeho obsah je pouze osobním názorem autora a nevyjadřuje oficiální stanovisko MPO ČR.

slově přišla na řadu jednotlivá vystoupení, která byla zařazena do pěti bloků, jejichž modérace se ujal jeden z organizátorů konference Mgr. Jan Flídr z Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

Úvodního vystoupení konference se zhostil Mgr. Bc. Daniel Lála z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, jenž přednesl příspěvek na téma *Zákaz převodu podílu ve veřejné obchodní společnosti – ano, nebo ne?* V úvodu prezentace autor zdůraznil, že § 116 z. o. k. převod podílu výslovně zakazuje. Následně se zamýšlel nad důvody, které zákonodárce vedly k této úpravě. Došel k závěru, že hlavním cílem regulace je ochrana společníků. Dále uvedl, že zákaz převodu podílu může být projevem osobní povahy společnosti, jelikož existence společnosti je vázána na setrvání společníků v ní. Na druhou stranu se autor nedomnívá, že úprava směřuje na ochranu třetích osob; ty jsou chráněny § 111 odst. 1 z. o. k. V další části prezentace autor přistoupil ke zkoumání, jak se k převodu podílu stavěly naše historické právní úpravy a provedl rovněž zahraniční komparaci. Uvedl, že podle Všeobecného obchodního zákoníku i podle Osnovy obchodního zákona z roku 1937 bylo za určitých podmínek možné podíl převést. Obchodní zákoník se k převodu podílu společníka veřejné obchodní společnosti nevyjadřoval. Autor upozornil, že do vydání usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 646/2008, bylo sporné, je-li převod podílu možný, či nikoli. V uvedeném rozhodnutí se Nejvyšší soud přiklonil k nepřevoditelnosti podílu, kterou dovedl z povahy veřejné obchodní společnosti. Na druhou stranu autor uvedl, že v odůvodnění usnesení lze vypožorovat náznaky úvah, že by převod podílu mohl být možný za předpokladu, že by společníci mohli převod podílu ovlivnit (zakázat). Tyto závěry autor srovnal se stavem v německém právu. Stejně jako obchodní zákoník mlčí o převodu podílu i německý obchodní zákoník. Zdůraznil, že německá judikatura i právní doktrína dovedla, že podíl ve veřejné obchodní společnosti lze převést se souhlasem všech společníků, ledaže společenská smlouva určí něco jiného, přičemž může předvídat i neomezenou převoditelnost. Dále upozornil, že převod podílu za určitých podmínek připouští i právo rakouské, švýcarské či například francouzské. S ohledem na uvedené autor uzavřel, že stávající právní úprava příliš omezuje autonomii vůle společníků, a přestože se snaží chránit společníky, této ochrany lze dosáhnout i méně invazivními nástroji. Proto navrhl, aby se *de lege ferenda* prosadilo německé řešení. Na závěr autor uvedl, že z převoditelnosti podílu plyne i řada výhod – v případě změn osob ve společnosti je dána kontinuita podílu, není třeba měnit společenskou smlouvu jako při vystoupení ze společnosti a přistoupení do ní (vyhotoví se pouze úplné znění) a společnosti nemusí vyplácet vypořádací podíl, tzn. šetří se náklady na určení jeho výše.

První blok uzavřel Mgr. František Bodlák z Právnické fakulty Univerzity Karlovy se svým komparativně laděným příspěvkem *Dozorčí rada akciové společnosti v České republice a Itálii*. Ve svém vystoupení se zaměřil na srovnání působnosti českého a italského kontrolního orgánu. Na úvod autor seznámil posluchače s povinností italské dozorčí rady dohlížet na dodržování principů řádné správy obchodní společnosti (*principi di corretta amministrazione*) spočívající především v ověřování přiměřenosti provozní struktury společnosti, vyhodnocování míry rizika uskutečňovaných obchodů a kontrole poměru vynaložených investic s očekávaným ziskem společnosti. Posluchače zaujal rovněž zákonný požadavek, aby alespoň jeden z členů dozorčí rady byl osobou zapsanou v registru účetních poradců (*revisore contabile*), přestože italská dozorčí rada není v zásadě nadána působností účetní kontroly, jakož i povinnost konat schůzi dozorčí rady každých 90 dní. Dílčí pravidla italské úpravy autor vždy porovnal s úpravou domácí. Z komparace vyplynulo, že členové italské dozorčí rady jsou nadáni širší působností, současně však

podléhají rigidnějším pravidlům jejího výkonu a také zvýšeným požadavkům na jejich odbornost.

Druhý blok zahájili společným příspěvkem *Mgr. Lukáš Hruša a Ing. Mgr. Radek Ruban, Ph.D.*, z Právnické fakulty Masarykovy univerzity s názvem *Sankční ručení a odpovědnost za škodu při nesplnění povinnosti podat dlužnický insolvenční návrh*. Zaměřili se v něm na srovnání sankčního ručení člena statutárního orgánu podle § 159 odst. 3 o. z. a odpovědnosti za škodu způsobenou pozdním podáním insolvenčního návrhu podle § 98 a 99 ins. z. Východiskem jejich úvah byl rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. června 2017, sp. zn. 29 Cdo 5291/2015. Podle tohoto rozhodnutí jsou na sobě oba nástroje ochrany věřitelů nezávislé. Pro posouzení, zda člen výkonného orgánu ručí za dluhy podle § 159 odst. 3 o. z., proto není významné, zda jsou splněny předpoklady vzniku jeho odpovědnosti za škodu způsobenou věřitelům porušením povinnosti podat insolvenční návrh. Aniž by autoři jakkoli zpochybňovali správnost závěrů právě uvedeného rozhodnutí, popsali situaci, při níž budou oba nároky splývat. Takovým modelovým případem je situace, kdy porušení povinnosti při výkonu funkce voleného orgánu spočívá v naplnění skutkové podstaty § 98 ins. z. Za škodu způsobenou opožděným podáním dlužnického insolvenčního návrhu totiž neodpovídají jen členové statutárního orgánu, nýbrž i právnická osoba, jejíž úpadek má být osvědčen. Za této situace se nárok na náhradu škody a nárok vyplývající ze sankčního ručení podle § 159 odst. 3 o. z. překrývají a jsou (byť vzájemně nezávislé) jen obtížně oddělitelné. To přináší řadu výkladových a aplikačních nejasností, přičemž autoři zejména upozornili na neshody názorů ohledně okamžiku vzniku škody (tedy i ručení) a na navazující problematiku promlčení. Současně poukázali i na dílčí otázky okruhu poškozených věřitelů či vztahů původní pohledávky věřitele za dlužníkem právnické osoby a pohledávky z náhrady škody a možnosti jejich oddělení.

S příspěvkem *Jednání statutárního orgánu v reorganizaci* na ně navázala *JUDr. Tereza Vodičková* z Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Zabývala se v něm správou obchodní společnosti v průběhu reorganizace podle insolvenčního zákona. V první části příspěvku se věnovala vedení společnosti před rozhodnutím o povolení reorganizace. Zaměřila se především na rozsah dispozičního oprávnění členů statutárního orgánu. Ti se do rozhodnutí o způsobu řešení úpadku musí zdržet nakládání s majetkovou podstatou, pokud by tím mělo dojít k podstatné změně ve skladbě, využití nebo určení tohoto majetku anebo k jeho nikoli zanedbatelnému zmenšení. Toto omezení postavila autorka do kontrastu a na příkladech z praxe popsala limity dispozičního oprávnění managementu společnosti poté, co je rozhodnuto o způsobu řešení úpadku reorganizací. Správu společnosti v průběhu reorganizace vykonává management, avšak nikoli podle pravidel zákona o obchodních korporacích, nýbrž podle principů insolvenčního práva, přičemž o omezení dispozičních oprávnění po rozhodnutí o povolení reorganizace rozhoduje soud a po účinnosti reorganizačního plánu jsou případná omezení upravena samotným plánem. Členové výkonného orgánu nadále spravují obchodní společnosti (pravidlo *debtor in possession*). Právní jednání, která mají z hlediska nakládání s majetkovou podstatou a její správou zásadní význam, však mohou činit jen se souhlasem věřitelského výboru.

Třetí blok uvedl svým příspěvkem s názvem *Zákaz vrácení předmětu vkladu jako účinný nástroj ochrany věřitelů* *Mgr. Jan Flídr* z Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Ve svém příspěvku se zabýval problematikou zákazu vrácení předmětu vkladu podle § 16 odst. 1 z. o. k. Autor se v úvodu věnoval koncepci reálné tvorby a udržení základního kapitálu. Jako klíčové pravidlo reálné tvorby základního kapitálu prezentoval § 28 z. o. k. Toto ustanovení po vzoru německé a rakouské úpravy povazuje vkladatele při zakládání

společnosti a společníka při zvýšení základního kapitálu doplatit případný rozdíl mezi výší emisního kurzu a cenou vneseného nepeněžitého vkladu. Autor argumentoval, že aby toto pravidlo mělo v životě kapitálové společnosti praktický význam, musí nalézt svůj protějšek v ustanovení pro udržení základního kapitálu. Tím je právě zákaz vrácení předmětu vkladu upravený v § 16 odst. 1 z. o. k. U interpretace tohoto ustanovení se podle autora nelze omezit na jeho jazykové znění a stejně jako u našich sousedů je nezbytné jej vykládat jako příkaz, aby kapitálová společnost se svými společníky obchodovala na principu *arm's length*. Poskytuje-li proto kapitálová společnost společníku plnění, které není podrobeno zvláštní úpravě (např. výplata zisku či vyplacení vypořádacího podílu), musí za něj korporace nabýt ekvivalentní protiplnění. Není-li pravidlo o zákazu vrácení předmětu vkladu dodrženo a kapitálová společnost obdrží od společníka plnění nižší hodnoty, než sama poskytla, vzniká jí právo na doplacení rozdílu v penězích.

Následně vystoupila *Mgr. Lucie Slavíková* z Právnické fakulty Univerzity Karlovy s příspěvkem nazvaným *Významné transakce se spřízněnými stranami*. Na úvod upozornila, že se jedná o velice aktuální téma, neboť tuto problematiku upravuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/828, pokud jde o podporu dlouhodobého zapojení akcionářů (dále jen „směrnice“), která bude muset být do českého právního řádu transponována do června roku 2019. Autorka připomněla úpravu § 193 odst. 2 obch. zák., která podmiňovala nabytí nebo zcizení majetku společnosti v hodnotě převyšující 1/3 vlastního kapitálu souhlasem dozorčí rady, i úpravu § 196a obch. zák., která podmiňovala uzavření určitých smluv (např. smlouvy o úvěru) se členy orgánů společnosti nebo jejich osobami blízkými souhlasem valné hromady; oproti § 193 odst. 2 obch. zák. navíc byla stanovena podmínka uzavření smlouvy za podmínek obvyklých v obchodním styku. Do stávající právní úpravy přitom nebylo ani jedno z těchto pravidel převzato, zákon o obchodních korporacích upravuje pouze pravidla pro řešení střetu zájmů (viz § 54 a násl. z. o. k.). Autorka upozornila, že v zahraničních úpravách není regulace transakcí uzavíraných se spřízněnými stranami ničím neobvyklým, což doložila stručným přehledem o právních úpravách ve Francii, v Itálii, v Německu či na Slovensku. V hlavní části svého příspěvku autorka představila klíčové požadavky směrnice na schvalování a uveřejňování významných transakcí se spřízněnými stranami. Zatímco okruh spřízněných stran je definován Mezinárodním účetním standardem 24 (IAS 24), definice významných transakcí je plně ponechána na členských státech, které mohou využít kvalitativního (povaha transakce a postavení spřízněné strany) nebo kvantitativního kritéria (vazba na finanční ukazatele), popř. jejich kombinaci. Autorka dále upozornila, že směrnice ponechává na členských státech, který orgán bude významné transakce schvalovat, zda dozorčí, respektive správní rada, nebo valná hromada. V neposlední řadě zdůraznila, že směrnice vylučuje z úpravy schvalování a uveřejňování transakce uzavírané za běžného obchodního styku a za běžných tržních podmínek; členský stát však může stanovit opak. Na závěr autorka shrnula, že ačkoli bude konečná podoba transpozice směrniceových pravidel záležet na zákonodárci, nelze říci, že směrnice přinese znovuzavedení „kontroverzního“ § 196a obch. zák.

Úvodní vystoupení čtvrtého bloku patřilo *JUDr. Kláře Hurychové, Ph.D.*, z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, která se ve svém projevu zaměřila na *Možnosti obrany proti „vyhladovění“ akcionářů*. Svůj příspěvek zahájila výkladem zákonné úpravy poskytování dividend a tantiém, tj. odměn v podobě podílu na zisku pro členy volených orgánů akciové společnosti. Zdůraznila, že nevyplácení dividend může být vedeno legitimními cíli, např. potřebou zajistit společnosti dostatek prostředků pro financování plánovaných investic. Může ale být vedeno i cíli nelegitimními, například snahou většinového akcio-

náře (který se může za této situace kompenzovat výplatou tantiémy, působí-li jako člen voleného orgánu) vyhladovět akcionáře menšinové a dosáhnout tak jejich odchodu ze společnosti. Takový stav však popírá klíčové právo všech akcionářů (investorů) podílet se na zisku společnosti. Následně přednášející poukázala na dvě klíčová rozhodnutí Nejvyššího soudu, která se k této problematice váží (29 Cdo 1326/2009 a 29 Cdo 3059/2011) a shrnula také rozporné názory, které tuto judikaturu doprovází. S přihlédnutím k citovaným rozhodnutím shrnula, že *de lege lata* je možné, aby valná hromada akciové společnosti rozhodla o rozdělení tantiémy bez současného rozdělení dividendy; takové rozhodnutí (které v sobě zahrnuje rozhodnutí o nevyplacení dividendy) ale musí být podloženo důležitými důvody a nesmí být přijato zneužívající většinou hlasů. Svě vystoupení zakončila shrnutím možných způsobů obrany proti situaci, kdy jsou menšinoví akcionáři vyhladovováni akcionářem většinovým, tedy kdy není po delší dobu bez rozumného důvodu rozdělován zisk společnosti k výplatě dividend. Prvně je dle ní možné vůbec nepřiznat právo na tantiému ve stanovách (§ 34 odst. 1 *in fine* z. o. k.), čímž lze omezit jeden z kanálů většinového akcionáře, jímž může čerpat zisk na úkor ostatních akcionářů. Zákaz zneužití většiny pak dle ní bude dopadat i na případné rozhodování valné hromady o přiznání bonusové odměny (§ 61 odst. 1 z. o. k.) či schválení zvláštních odměn ve smlouvě o výkonu funkce (§ 59 odst. 1 z. o. k.) většinovému akcionáři coby členu voleného orgánu (typicky představenstva) společnosti. Další možností menšinových akcionářů je dovolat se neplatnosti usnesení valné hromady o nevyplacení dividendy přijatého zneužívajícími hlasy majority. To samo o sobě však menšinovým akcionářům dividendu nepřinese. Aby minorita dosáhla toho, že zisk v podobě dividendy bude rozdělen, je potřeba, aby sama na valné hromadě předložila konkurenční návrh na rozdělení dividendy, jehož schválení se následně domůže prostřednictvím § 212 odst. 2 o. z., kdy se ke zneužívajícím, zamítavým hlasům většinového akcionáře nepřihlédne. Jako poslední možnost pak zmínila (rekodifikační připuštěný) exit menšinového akcionáře postupem podle § 89 z. o. k. z důvodu uplatňování vlivu většinovým akcionářem vedoucího k podstatnému poškození oprávněných zájmů minority. Dlouhodobé odepření práva akcionáře na podíl na zisku společnosti lze právě označit za takové poškození.

Čtvrtý blok uzavřela *JUDr. Sandra Brožová, Ph.D., LL.M.*, z Metropolitní univerzity Praha se svým příspěvkem *Finanční zajištění v kontextu evropského práva*. Na úvod autorka představila samotný institut finančního zajištění jako právní vztah mezi příjemcem a poskytovatelem finančního kolaterálu, jenž je jedním z nástrojů ochrany věřitelů. Zdůraznila, že finanční zajištění je vymezeno dvěma prvky – věcným (zákon stanoví, které finanční nástroje nebo práva mohou být finančním kolaterálem) a osobním prvkem (pouze zákonem stanovený okruh osob může být příjemcem nebo poskytovatelem finančního kolaterálu). Poskytovatelem finančního kolaterálu přitom nemusí být jen osoba s odbornými znalostmi či zkušenostmi, např. finanční instituce nebo obchodník s cennými papíry, ale i právnická či fyzická osoba (za předpokladu, že příjemcem finančního kolaterálu je banka nebo jiný profesionální subjekt). Dále vysvětlila, že finanční zajištění může být zřízeno ve dvou podobách: (i) jako obdoba zástavního práva, (ii) jako zajišťovací převod práva. V další části svého příspěvku se autorka zabývala vývojem právní úpravy finančního zajištění v tuzemském i evropském právu a informovala o aktuálních otázkách v této oblasti. Především upozornila na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/47/ES ze dne 6. června 2002 o dohodách o finančním zajištění, která byla dříve transponována do obchodního zákoníku. V roce 2010 však zákonodárce s ohledem na značnou kogentnost úpravy zvolil vyčlenění materie finančního zajištění do samostat-

ného zákona, a to do zákona č. 408/2010 Sb., o finančním zajištění, ve znění pozdějších předpisů. Zatím poslední novela citovaného zákona (účinná od 3. ledna 2018) reagovala na MIFID II – směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů – a s tím související novelu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, a omezila možnost sjednání finančního zajištění nepodnikajícím fyzickým osobám, jestliže se jedná o finanční zajištění ve formě zajišťovacího převodu práva. Autorka neopomněla informovat o evropském záměru tzv. ACE (*Accelerated Collateral Enforcement*), tedy o záměru vytvoření nového procesního mechanismu výkonu některých pohledávek, který by byl efektivnější, nežli je tomu např. u zástavního práva. Dále zmínila analýzu Světové banky, v níž Světová banka doporučuje rozšířit aktiva způsobilá býti finančním kolaterálem. Závěrem autorka krátce pojednala o rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci C-156/15 *Private Equity Insurance Group SIA v Swedbank AS*, v níž Soudní dvůr EU posoudil otázku realizace finančního zajištění v případě insolvenčního řízení.

Poslední blok zahájil *Mgr. Bc. Jan Kupčík* z Právnické fakulty Masarykovy univerzity s příspěvkem *Squeeze-out – přiměřenost protiplnění, základ přiznaného práva, úroky, promlčení a náklady řízení*. V úvodu autor seznámil posluchače s historickým zakotvením úpravy *squeeze-outu* – přestože byla úprava *squeeze-outu* zavedena do obchodního zákoníku již s účinností od 3. 6. 2005 a následnými novelizacemi došlo k odstranění řady výkladových problémů, nemálo výkladových problémů zůstává dodnes v zákoně o obchodních korporacích nedořešených. Podotkl, že úprava *squeeze-outu* byla shledána Ústavním soudem ústavně konformní (Nález Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 56/05) a že rozhodnutí o výši přiměřeného protiplnění je deklaratorní (Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 2010, sp. zn. 29 Cdo 2403/2010). Následně autor uvedl, že nepřiměřenost protiplnění nemůže mít za následek prohlášení usnesení valné hromady o přechodu účastnických cenných papírů na hlavního akcionáře za neplatné. Na druhou stranu otázka, zda je protiplnění přiměřené, či nikoli, může být předmětem soudního přezkumu, a přestože jde v základu o otázku znaleckou, vyžaduje i právní hodnocení. Soudní rozhodnutí je navíc podle úpravy v zákoně o obchodních korporacích co do základu přiznaného práva závazné pro ostatní vytěsňované akcionáře. V této souvislosti autor poukázal na nejasnost rozsahu závaznosti takového soudního rozhodnutí. Dále autor rozebral, kdy je protiplnění přiměřené a zda musí být určeno konkrétně, nebo postačí určení v intervalu. Zamýšlel se, jestli může být vyplaceno vyšší protiplnění, než které vyplynulo ze znaleckého posudku, a zda by při takovém postupu člen statutárního orgánu majoritního akcionáře porušil standard péče řádného hospodáře, či nikoli. Následně se autor zabýval problematikou úročení protiplnění. Upozornil, že dříve bylo sporné, zda vytěsňovaní akcionáři vůbec měli právo na obchodní úroky, zatímco dnes zákon o obchodních korporacích takové právo přiznává vytěsňovaným akcionářům výslovně, a to ode dne přechodu vlastnického práva k účastnickým cenným papírům na hlavního akcionáře. V této souvislosti si autor položil otázku, zda se úročí i dorovnání, a v případě kladné odpovědi, od jakého okamžiku – zda pouze od okamžiku přiznání dorovnání, či ode dne přechodu vlastnického práva k účastnickým cenným papírům na hlavního akcionáře; připomněl, že soudní rozhodnutí o přiznání přiměřeného protiplnění je pouze deklaratorní. Dále se zabýval prodlením akcionáře se zaplacením dorovnání a okamžikem, kdy začne běžet promlčecí lhůta pro úroky. Na závěr poukázal na rozporné názory právní doktríny v řešení otázky, zda má žalující minorita právo na náhradu nákladů řízení i v případě, že soud právo na dorovnání nepřizná.

Následně se slova ujala *Yuliya Galinskaya* z Právnické fakulty Univerzity Karlovy se svým příspěvkem *Zajištění dluhu v občanském zákoníku České republiky*. Autorka v první části svého příspěvku poukázala na změnu pojmosloví, k níž došlo v souvislosti s rekodifikací soukromého práva v České republice. Občanský zákoník namísto dříve používaného pojmu „zajištění závazků“ používá označení „zajištění a utvrzení dluhu“. Dále autorka připomněla rozdíl mezi „zajištěním dluhu“ a „utvrzením dluhu“ a vypočetla jednotlivé instituty, které jako nástroje zajišťující nebo utvrzující dluh upravuje občanský zákoník. Následně se autorka stručně věnovala vývoji zajišťovacích institutů od římského práva do současnosti, zdůraznila především římské instituty osobních záruk – *sponsio*, *fidepromissio* a *fideiussio*, a upozornila i na vývoj zásady akcesority zajišťovacích institutů. S ohledem na skutečnost, že podle autorky je nejvíce prostoru v odborných pracích i diskuzích věnováno zástavnímu právu a smluvní pokutě, rozhodla se autorka zbývající část příspěvku věnovat ostatním institutům zajišťujícím nebo utvrzujícím dluh, tedy ručení, finanční záruce, zajišťovacímu převodu práva a dohodě o srážkách ze mzdy nebo jiných příjmů. Každý z těchto institutů krátce charakterizovala, upozornila na vybrané sporné momenty i judikované otázky.

Závěrečného příspěvku celé konference se zhostil *MUDr. Mgr. Jindřich Šmíd* z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, který se zaměřil na *Vliv diagonálních vztahů na mezinárodní obchod s léčivý*, konkrétně léčivý humánními. V úvodu autor vymezil diagonální vztah jako vztah, ve kterém vystupuje stát jako subjekt mezinárodního práva a dále fyzická nebo právnická osoba z jiného státu a ze kterého může vzejít diagonální spor. Poukázal přitom na možnost řešit tyto spory rozhodčími soudy podle Rozhodčích pravidel UNCITRAL. V rámci diagonálních vztahů se dále autor zabýval mocenskými zásahy státu. Uvedl příklad České republiky s relativně nižšími úhradami léčiv. Obtížně lze spekulovat, jaká míra mocenského zásahu umožňuje efektivní distribuci příslušného léčiva a jeho dostupnost. Autor přitom podotkl, že obchod s léčivý v uvedeném rozsahu není realizován výhradně v návaznosti na systém zdravotního pojištění, ale i přímo mezi organizačními složkami státu a výrobcem/distributorem, jako je například jednorázový nákup konkrétních léků pro armádu atp. Autor současně upozornil na problematiku tzv. paralelního obchodu s léčivý v souvislosti s možným důsledkem v podobě nedostatku léčiva na konkrétním národním trhu při přeprodeji léčiva z důvodu nerovnoměrného nastavení cen do dalšího státu. Pojednal o této problematice a upozornil na novelizace zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech, kterou se zákonodárce snaží efektivněji reagovat na případný hrozící nedostatek konkrétního léčiva, mj. úpravou povinností v rámci zajištění výdeje léčivých přípravků v rámci distribučního kanálu. Na konkrétním případě bylo dále poukázáno na skutečnost, že rovněž Slovensko se v nedávné minulosti snažilo více kontrolovat distribuční kanály obchodu s léčivý s tím, že do určité míry narazilo na postoj Evropské komise, která prosazuje volný pohyb zboží na vnitřním trhu. V další části prezentace se autor zaměřil na kvantitativní a kvalitativní výzkum. Pojednal i o problému léčení onemocnění, kterými trpí pouze malé skupiny obyvatel (*orphan drug*). V těchto případech se výrobcům léčiv v podstatně zvýšené míře nemusí za jinak běžných tržních podmínek úspěšně vynalezení léku ekonomicky vyplácet; náklady na vynalezení léku jsou velmi vysoké a následná poptávka po lécích (v závislosti na cenové regulaci) nemusí být pro výrobce z čistě ekonomického hlediska dostatečná. V rámci diagonálního vztahu proto autor vyzdvihl možnost poskytnutí pobídky ze strany subjektu mezinárodního práva k výrobci, aby se vývojem léku zabýval za výhodnějších podmínek. Autor v tomto kontextu uvedl i prvou regulaci, která se zmíněný problém snažila řešit (do značné míry úspěšně), tedy *Orphan Drug Act*,

přijaty v roce 1983 v USA. Zákon umožňuje výrobci léku požadovat určité výhody, například daňové úlevy, nižší poplatky při registračním řízení atd. V poslední části prezentace autor poukázal na „*risk-sharing*“ a „*cost-sharing*“ smlouvy jako na adekvátní způsob úhrady nových a tzv. centrových léků. V rámci výkladu vykreslil tyto nástroje, které umožňují efektivní směřování prostředků k léčbě právě těch konkrétních pacientů, kteří mají z dané nákladné léčby prospěch a k maximalizaci prospěchu z této léčby. Sdílení rizik míry úspěšnosti daného léčiva v terapii konkrétního pacienta mezi výrobce a stát, respektive systém zdravotního pojištění, může těmito smlouvami výrazně přispět k dostupnosti nových léků. V této souvislosti autor uvedl konkrétní modely distribučních kanálů a s ohledem na shora uvedené dospěl k závěru, že je nadále nutné aktivně rozvíjet diagonální vztahy ve smyslu uvedené definice.

Po skončení diskuze k poslednímu příspěvku moderátor všem vystupujícím poděkoval za účast na konferenci a popřál jim mnoho úspěchů v další vědecké činnosti.

Závěrem lze shrnout, že šestý ročník co do své úspěšnosti navázal na ty předchozí. Kromě přednášejících se konference zúčastnila rovněž řada hostů z praxe i akademické obce, kteří obohatili diskuzi o své postřehy a podněty. Členové katedry obchodního práva proto ještě jednou děkují všem vystupujícím i hostům za účast a věří v pokračování tradice doktorandských konferencí i při sedmém ročníku konference, který je plánován na podzim roku 2018.

Jan Flídr* – Daniel Lála** – Lucie Slavíková***

* Mgr. Jan Flídr, interní doktorand katedry obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy. E-mail: JanFlidr@email.cz.

** Mgr. Bc. Daniel Lála, interní doktorand katedry obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy. E-mail: daniel.lala89@gmail.com.

*** Mgr. Lucie Slavíková, interní doktorandka katedry obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy. E-mail: lucie.slav@gmail.com. Tento příspěvek byl zpracován v rámci projektu specifického vysokoškolského výzkumu Univerzity Karlovy *Principy soukromého práva a jejich vyjádření a nalézání v obchodním právu, mezinárodním právu soukromém a medicínském právu* (SVV č. 260 362).